

מראי מקומות- זכאים ל"א

מחשבות. עוד פי' הגר"ז דאולי המח' סובב על חצי זית חוץ למקומו, די"ל דכיון דמחשבה זו דחוץ למקומו על חצי זית מהני להצטרף לפסול הקרבן, א"כ שפיר יכול לעכב הקרבן מטעם מחשבה מעורבת, ורבא ס"ל דכיון דחזר והקיץ החצי זית דחוץ לזמנו, שוב לא אמרי' דהחצי זית דחוץ למקומו יש לו מקום להצטרף, וא"כ אינו יכול לעכב, ועדיין צ"ע בכל זה.

(ג) **הא חזר ועירבן ראשון הוי- הק' תוס',** מה ענין זה אצל זה, הרי כאן כבר נפסל הקרבן ואינו חוזר ונעשה פיגול, אבל התם לא נתבטל שם ראשון מהטמא ראשון, אלא שאין לו כח לטמאות בפנ"ע, אבל כשיצטרף עמו חצי ביצה ראשון למה לא יהא ראשון, ותי' תי'. וכ' הקהלות **יעקב** (כ"ג, א') דמה דס"ל לר' המנונא דחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית חוץ למקומו אין מצטרפין, ג"כ ק' להבין, למה לא יצטרפו, הא עכשיו איכא שיעור פיגול, וכמו היכא דמעיקרא חושב על חצי זית חוץ למקומו ושוב חושב על זית שלם חוץ לזמנו, דג"כ ר' המנונא מודה דפיגול הוא, ומהו הביאור דעכשיו אמרי' דאין כאן פיגול. וביאר דהיכא שיש ב' מחשבות חוץ לזמנו על ב' חצאי זיתים, כל זמן שלא חל עליהם תורת צירוף אינם מפגלים, שהרי בעינן שיעור שלם של כזית, ואם אין כאן כזית אין כאן פיגול, אלא דמ"מ יכולין לעשות פיגול מדין "צירוף". וסובר ר' המנונא דלא שייך דין צירוף אלא כל זמן שאין הפסק בין ב' החצאים, אין יכולין הב' חצאין להצטרף. וא"כ, אם כבר נצטרף חצי זית פיגול אם חצי זית פסול כדי לפסול הקרבן, י"ל שכבר נתחלק והופסק מלהצטרף עם עוד ח"ז לפגל, וכמו יותר מכדי אכילת פרס אינו יכול לצרף ב' חצאי שיעור אכילה. וע"ז הביא רבא ראי' מהא דאוכל ראשון שכבר נצטרף לדין שני עם חצי ביצה השני, ואעפ"כ חוזר שוב ומצטרף לחצי ביצה ראשון שהוסיף אח"כ, ולא אמרי' דהחצי ביצה אוכל ראשון כבר הופסק מהאחרון מצירופו לדין שני (אולם כ' דעדיין צ"ע, הרי

(א) **ויקץ כישן הפיגול- כ' תוס',** דכאן לא שייך מצא מין את מינו וניעור. ופי' **החק נתן** (ולכאו' זהו כוונת השטמ"ק אות ל') דכאן הכל מין א', ואין חילוק ביניהם אלא במחשבה, זהו מחשבת חוץ לזמנו וזהו מחשבת חוץ למקומו, לכך אמרה ויקץ כישן הפיגול, דהיינו אותה מחשבה, אבל הכל מין א' הוא נוכחותו, דאין זה שייך להגדרון בשאר מקומות דמצא מין את מינו וחזר וניעור, שהרי כאן הכל מין א' הוא, רק דכאן יש גידון אחרת, אם שייך לומר כן במין א' ומחשבות שונות. **אולם ע' ברא"ש בחולין** (פרק ז', אות ל"ז), שכ' להוכיח מסוגיין דבאיסורים אמרי' דהיכא דנתבטל האיסור בהיתר ונעשה מותר לאכול, אם אח"כ מצטרף טפי איסור והוכר האיסור, שוב אמרי' דחזר וניעור האיסור ואסור לאוכלו, וכמו דאמרי' כאן אצל קדשים. וכ' דאפי' לר' המנונא בסוגיין דס"ל דעירוב מחשבות אי' כאן, מסכים ליסוד דחזר וניעור, אלא דס"ל דשאני קדשים דכתי' לא לא יחשב, דהיינו לא יערב בו מחשבות אחרות, דשאר מחשבות מוציא מידי פיגול.

(ב) **ור' המנונא אמר עירוב מחשבות הוי- הק' הגר"ז,** מה שייך לומר עירוב מחשבות הוי, הרי הפסול חל מחמת הצטרפות של ב' המחשבות דחצי זית חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ואיך שייך לומר דלא קרב המתיר כמצותו מחמת מחשבת הפסול, הלא בלא מחשבת חצי זית חוץ לזמנו לא חל כלל מחשבת פסול, והיא עצמה המחשבת פיגול ואין כאן מחשבה אחרת על זית. ותי' דכיון דקיי"ל דמצטרפין חצי זית חוץ למקומו עם חצי זית חוץ לזמנו לפסול הקרבן, שוב הוי כמו שיש כאן מחשבת פסול אחרת מלבד המחשבת פיגול, ומחשבת חוץ לזמנו גופא גורם לעכב חלות פיגול מחמת מחשבת פסול שבו, ונמצא שחל בו דין מחשבת פסול, וכיון שכבר חל בו דין מחשבת פסול, שוב לא שייך להצטרף למחשבת חצי זית חוץ לזמנו אח"כ, וזוהי סברת ר' המנונא. ורבא ס"ל דמחשבה זו של חוץ לזמנו יכול להקיץ ולהצטרף לחצי זית חוץ לזמנו, וכיון ששוב יש בו דין חוץ לזמנו, א"כ אין שייך שיהי' בו דין עירוב

העיר דמדברי רש"י ד"ה ה"ג ולאכול לא משמע שפי' כן, וצ"ע). וע"ע בחי' הגרי"ז דמאריך בשאלה זו, דמ"ש שאלה השני משאלה ראשונה [נמתירצו משמע קצת דכל שאלתו היתה אהא דהגמ' שואל ב' שאלות, ומהו החילוק, אבל אם כבר נפשט השאלה הראשונה דנחשב לפיגול, צ"ע אם שייך תירוצו].

לענין טומאה לכאן לא בעינן לדין צירוף, שהרי מצורפים הם במציאות, וכ' דצ"ל דגם בזה ס"ל להגמ' דהי' סברא לומר דמאחר שכבר נתחבר להשני, שוב לא נצטרף לחצי ביצה ראשון, וצ"ע).

כל הפסולין

(ז) **כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה- ע'**
באבן עזרא (ויקרא כ"א, כ"ד) דפי' דמש"כ בסוף פ' מומי כהנים וידבר משה וכו' ואל כל בני ישראל, היינו לומר דכמו כהן בעל מום אינו יכול לעשות העבודה, כן ישראל בעל מום אינו יכול לשחוט. אולם ע' במשך חכמה שם דכ' דמשנה ערוכה היא דיכולין לשחוט, ממה דתנינן כאן כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה.

(ח) **ובנשים- ע' בתוס' שכ' דמכאן תשובה להל'**
א"י דכ' דאין נשים שוחטות לכתחלה, משום דהגמ' פי' דמה שנקט לשון בדיעבד הוא משום טמאים, ולא תי' משום נשים. וע' ברש"ש בשם גדול א' דתי' דמה דאמר' כל הפסולין, היינו הפסולין דהבאנו בפרקין דלעיל, ולא הביא המשניות שם פסול דנשים, וא"כ אין שייך לומר דאגב נשים נקטינן האי לישנא, דהא נשים אינם עיקר דין המשנה.

(ט) **ובטמאים- הק' תוס' בשם ר' אפרים, האיך**
שייך שטמא ישחוט, הרי אפי' אם יהי' לו סכין ארוך, איך שייך שיהי' ארוך כ"כ מעזרת נשים עד מקום שכשר לשחוט. וע"ש בסוף דברי תוס' שתי' בשם ר' אפרים דשחט דרך גגין ועליות שלא נתקדשו, ובסכין ארוכה למ"ד ביאה במקצת שמה ביאה. וע' במשנה למלך (ביאת מקדש ג', י"ט, ד"ה ודע שזה) שהביא ראי' מכאן דס"ל לתוס' דאף מי שנכנס דרך גגין וכו' אסור לו לשהות שם, ואם שהה שם טמא חייב, ואינו צריך דוקא שיכניס בכדרך. דאם הי' מותר לשהות שם כיון שנכנס דרך גגין, למה צריך סכין ארוכה, ומה הק' בהמשך מקדשי קדשים, אע"כ דאסור לשהות, אפי' נכנס דרך גגין. אולם ע"ש שכ' לדחות דאולי אף דאינו חייב בכה"ג, עכ"פ יהי' אסור מדרבנן.

(ד) **הב"ע דאפקה בלשון הקטרה- ע' בשיטה**
מקובצת בב"מ (מג: ד"ה כי פליגי בשם התוס' שאנץ) שהביא ראי' מכאן לשי' התוס' דפיגול צריך דיבור, דאם לא הי' צריך אלא מחשבה, א"כ מה שייך הא דאפקה בלשון זה, הרי לא אפקה כלל אלא חשבה. וכ' לדחות בב' אופנים, או דבאמת חושב לשון זה, וזה ג"כ שייך ב' לשון אפקה. או דבאמת מיירי דאפקה בדיבור, ואף דשייך מחשבה בפיגול, מ"מ מיירי הכא שדיבר.

(ה) **בעי ר' אשי, חישב לאכול כזית בשני בני אדם**
מהו- פי' הגרי"ז דשאלת הגמ' הוא על עצם מחשבת פיגול, האם ביאור מחשבת פיגול הוא דצריך שיחשוב שיהי' כזית מן הקרבן נאכל חוץ מזמנו, דא"כ אין נפק"מ אם הוא ע"י אדם א' או ב' בנ"א, או דלמא דהמחשבה צריך להיות שיש גברא שיאכל הכזית חוץ מזמנו, דא"כ צריך להיות שהכזית יהי' נאכל על איש א'.

(ו) **חישב לאכול כזית ביתר מכדי אכילת פרס**
מהו- הק' הקהלות יעקב (כ"ג, ב'), מאחר דכבר נפשטה השאלה דאכילת שני בני אדם מצטרפין, איך שייך שיהי' אכילת אדם א' ביותר מכדי אכילת פרס גרע מזה, וודאי צריך להיות שהם מצטרפים. וביאר שיש ב' אופנים אכילות ביותר מכדי אכילת פרס. יש מי שאוכל חצי כזית כדרך אכילה, והפסיק, ושוב, לאחר כדי אכילת פרס, אוכל החצי כזית השני. ואכילה זו רק חסר משום שיש הפסק בין האכילות, וזה ודאי לא גרע מב' בני אדם האוכלין כ"א חצי כזית, דבעינן איזה צירוף לצרף אכילתם. אבל יש סוג ב' של אוכל יותר מכדי אכילת פרס, וזהו מי ששהה באכילתו יותר מכדא"פ, אבל עוסק הוא באכילה כל הזמן, וזה אינו דומה לאכילת ב' בנ"א כלל, ויתכן דאפי' אם אכילות של ב' בנ"א מצטרפין, מ"מ אכילה זה שלו אינו אכילה כלל, וממילא אינו נעשה פיגול (אולם

(י) ואפי' בקדשי קדשים- ע' במנחת אברהם
דהעיר דמהו החי' של קדשי קדשים. ועוד
הק' על לשון הרמב"ם (ביאת מקדש ט', ו'),
דכ' בין קדשי יחיד ובין קדשי ציבור, ומהו
הרבותא דפסולין יכולין לשחוט גם קדשי
ציבור. וביאר ע"פ מה דדייקים האחרונים
מרש"י ביבמות (ל"ג), דמשמע דס"ל
דשחיטת זר אינו דומה שבת. והביא דהבית
הלוי (ב', ט') ביאר בזה, דאף דזרים כשרים
לעשות העבודה, מ"מ אינם מצווים לעשותה,
ולכן אין שחיטתן דוחה שבת. וביאר
המנח"א דבקרבת פסח אף שחיטת זרים דוחה
שבת, וי"ל דזהו משום דהבעלים מצווה על
שחיטת קרבנו, ולכן שחיטתו דוחה שבת [ויש
לע' על אחר שאינו הבעלים, רצ"ע]. אבל בקרבנות ציבור,
עכ"פ, דאין שחיטת הקרבן מוטל אלא על
הכהנים, בזה י"ל דרק שחיטת הכהנים דוחה
שבת. ולכן, י"ל דשפיר כ' הרמב"ם דבין
קדשי יחיד ובין קדשי ציבור כשר ע"י
שחיטת זר, אף דאין הציווי באמת מוטל אלא
על כהנים [אולם אי"ז מיישב קדשי קדשים, רצ"ע].